

SPOROČILO ZA JAVNOST
18. NOVEMBER 2020

Spoštovani,

s tem sporočilom se Ministrstvo za kulturo odziva na javno pismo institucij in posameznikov, ki ministru dr. Vasku Simonitiju očitajo ogrožanje delavk in delavcev ter nevladnih organizacij v kulturi, neupoštevanje stroke in strokovnosti ter neodgovorno ravnanje. Najprej naj omenimo, da nas preseneča, da se podpisani kot strokovnjaki opirajo zgolj na pavšalne informacije, ki jih posredujejo mediji. Ministrstvo opravlja svoje delo izključno strokovno in na podlagi tehtnih presoj.

Odzivamo se na vse tri obtožbe.

1. OGROŽANJE DELAVK IN DELAVCEV TER NEVLADNIH ORGANIZACIJ V KULTURI

Ministru zakon podeljuje diskrecijsko pravico za odločitve o podelitvi statusa za samozaposlene v kulturi. Minister za kulturo dr. Vasko Simoniti je na mizo dobival predloge za nove podelitve statusa samozaposlenih brez zadostnih utemeljitev, včasih pa celo brez vsakršnih utemeljitev. Po načelu dobrega gospodarja javnih sredstev je takšne vloge poslal nazaj v obravnavo, saj gre konec koncev za denar davkoplačevalcev, ti pa si zaslužijo, da se z njihovim denarjem ravna karseda skrbno. Zavrnjene niso bile vse vloge, pač pa tiste, ki niso bile popolne ali pa so bile obrazložene tako, da se ni sledilo kriterijem. Takšne je minister poslal nazaj v ponovno presojo. Ministrstvo meni, da se v preteklosti pri mnogih primerih statusov samozaposlenih v kulturi ni upoštevalo, da se takšno ugodnost podeljuje le redkim – in sicer le tistim, ki izkazujejo izjemen prispevek slovenski kulturi in petletno odličnost, ne pa vsakemu, ki se ukvarja s kulturo in zaprosi za status samozaposlenega. Ministrstvo za kulturo ni institucija za reševanje socialnih težav kulturnikov – za to je odgovorno Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Institut samozaposlenih v kulturi je namenjen izjemnim posameznikom, ki jim država v pričo njihove izjemnosti in izjemne promocije domovine plačuje prispevke. Podelitev statusa samozaposlenih v kulturi se je v preteklosti podajala tako rutinsko, da je hkrati zodenela njegova izvorna komponenta odličnosti, kar je hud udarec za percepcijo vrhunske kulture v Sloveniji.

Naj še dodamo, da je v letu 2020 je za plačilo prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v kulturi kljub izrednemu stanju predvidenih 9,9 milijona evrov (leta 2019 le 9,5 milijonov evrov). Ministrstvo je že pred epidemijo plačevalo socialne prispevke 2400 samozaposlenim v kulturi, od prvih protikoronskih paketov naprej pa so bili samozaposleni v kulturi v času trajanja epidemije deležni tudi temeljnega mesečnega dohodka - iz interventnih sredstev so samozaposleni tako samo v prvem valu epidemije počrpali 3,5 milijona evrov temeljnega mesečnega dohodka, prav tako še več kot milijon evrov za plačilo prispevkov v času izrednih razmer, hkrati pa so deležni enake ugodnosti za oktober, november in december 2020. Izjave o »ogrožanju delavk in delavcev v kulturi« so tako povsem neresnične. V zvezi z stavbo na Metelkovi 6 se je ministrstvo že odzvalo. Sporočilo za javnost lahko najdete na naslednji povezavi: <https://www.gov.si/novice/2020-11-06-odziv-ministrstva-v-zvezi-s-stavbo-na-metelkovi-ulici-6/>.

2. NEUPOŠTEVANJE STROKE IN STROKOVNOSTI

Stvari, ki jih trdijo, so povsem neresnične. Nikakor ne zmanjšujemo avtonomnosti in strokovnosti komisij.

Na ministrstvu smo se odločili, da spremenimo pravilnike o strokovnih komisijah zato, da bi omogočili lažje delovanje strokovnih komisij. Izkazalo se je, da večje število članov, kot je bilo določeno s

sedanjim pravilnikom, v nekaterih primerih predstavlja veliko oviro za učinkovito delovanje strokovnih komisij. Ker pa je za posamezna področja potrebno večje število članov, je tudi v novem pravilniku to opredeljeno med izjemami. Prav tako je treba dodati, da je zaradi hude pandemije učinkovito delo večjih komisij še toliko bolj oteženo.

Nekatere moti dejstvo, da so lahko člani komisije tudi uslužbenci ministrstva. To nikakor ne zavrača kriterijev strokovnosti. Možnost je vključena zato, da bi olajšali delo strokovnih komisij, saj so med uslužbenci ministrstva za kulturo zaposleni tudi strokovnjaki, ki poznajo kontinuiteto in razvoj posameznih področij in lahko s svojim strokovnim znanjem pripomorejo k večji učinkovitosti dela strokovnih komisij, saj so sestavni del v procesu delovanja resorja.

Neuspešni razpisi za direktorja Moderne galerije v zadnjih treh mandatih, v katerih so se na ministrstvu zamenjali ministri treh različnih vlad, niso v prid trditvi, da želi sedanji minister prezreti stroko in vodenje javnih ustanov prepustiti »politično sprejemljivejšim kadrom«, kot so zapisali. Že v preteklosti torej ni bilo mogoče najti ustreznega kandidata tako pomembe ustanove, ki bi bil po vsem znanju in sposobnostim še umetnostni zgodovinar z dovolj izkušnjami v delovanju nacionalnega javnega zavoda. Razloge za to pa lahko iščemo tudi v tem, da se je skozi leta marsikdo naveličal prijavljati na razpise zaradi različnih pritiskov, ki so se ob tem pojavljali. Tako nam ostaneta le dve možnosti: mednarodni razpis ali pa razširitev področij znanj tudi na druge humanistične poklice. Na ministrstvu ne najdemo argumentov, zakaj bi takšno vlogo lahko dobro opravljal zgolj in edino umetnostni zgodovinar, slikar, arhitekt ali oblikovalec z diplomom na 7. stopnji. Nasprotno – v Sloveniji premoremo odlične direktorje javnih zavodov, ki so diplomirali iz drugih področij. Tudi mednarodne izkušnje to potrjujejo. Naj omenimo le tri mednarodno uveljavljene strokovnjake s področja, ki so večkrat sodelovali z našo Moderno galerijo – Boris Groys, Peter Weibel in Viktor Misiano.

Nikakor pa ni res, da trenutne komisije niso bile imenovane s transparentnim postopkom. Nasprotno. Minister Dejan Prešiček je pred dvema letoma spremenil pravilnik in zamenjal tako rekoč vse komisije. Iz kabineta ministrstva so uslužbenci dobili le seznam članov komisij, ne da bi se kabinet posvetoval s skrbniki pogodb javnih zavodov.

3. NEODGOVORNO GOSPODARJENJE IN MUZEJ OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

Ni res, da se bodo »prerazporedila sredstva v proračunu kulturnega resorja« za ustanovitev Muzeja slovenske osamosvojitve. Sredstva smo zagotovili v okviru rekordnih proračunov za leti 2021 in 2022, ki se glede na prvotni predlog vsako leto višata za okrog 46 milijonov evrov, od tega je kar dodatnih 20 milijonov letno predvidenih za investicije v kulturi. Zaradi novega projekta se deležnikom na področju kulture ne bo nič jemalo, saj gre za dodatno pridobljena sredstva. Enako se v okviru rebalansa proračuna za leti 2021 in 2022 povečujejo sredstva tudi na področju ustvarjalnosti, tako da bodo zvišanja deležna tudi umetniška področja, ki jih finančno pokriva Ministrstvo za kulturo.

Muzej bo projekt v okviru praznovanja 30. obletnice slovenske osamosvojitve. Na meji grotesknega je trditi, da je takšen muzej »*ideološki projekt v korist trenutne vladajoče garniture*«. Osamosvojitve je bila projekt večine slovenskih državljanov. K njegovi ustanovitvi nas zavezuje plebiscit o samostojnosti iz leta 1990, kjer je večina prebivalcev takratne socialistične republike odločila, da želijo živeti v samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji.